

ליקוטי אפרים

תניא, פרק כ"ו

כיתה

שם

- בָּרַם כְּגוֹן דָּא צָרִיךְ לְאֻדוּעֵי כָּלֵל גָּדוֹל. כִּי כִּמּוֹ שֶׁנִּצְחָן לְנִצָּח דְּבַר גִּשְׁמִי,
- כְּגוֹן שְׁנֵי אֲנָשִׁים הַמֵּתְאַבְּקִים זֶה עִם זֶה לְהַפִּיל זֶה אֶת זֶה, הֵינָּה אִם
- הָאֶחָד הוּא בְּעֵצָלוֹת וּכְבִּדּוֹת, יִנָּצַח בְּקֵל וְיִפֹּל, גַּם אִם הוּא גְבוּר יוֹתֵר
- מִחֻבְרוֹ. כִּכָּה מִמֶּשׁ בְּנִצְחָן הַיֵּצֵר, אִי אֶפְשָׁר לְנִצְחוֹ בְּעֵצָלוֹת וּכְבִּדּוֹת
- הַנִּמְשָׁכוֹת מֵעֲצָבוֹת וְטִמְטוֹם הַלֵּב כְּאֶבֶן, כִּי אִם בְּזִרְיוֹת הַנִּמְשָׁכֶת
- מִשְׁמָחָה וּפְתִיחַת הַלֵּב וְטַהֲרָתוֹ מִכָּל גִּדְנוּד דְּאָגָה וְעֶצֶב בְּעוֹלָם.
- וְמָה שֶׁכָּתוּב: "בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתֵר", פֶּרוּשׁ, שְׁיִהְיֶה אֵיזָה יִתְרוֹן וּמַעֲלָה
- מְזָה. הֵינָּה אֲדִרְבָּה מִלְּשׁוֹן זֶה מִשְׁמַע שֶׁהָעֶצֶב מֵצֵד עֲצָמוֹ אֵין בּוֹ מַעֲלָה,
- רַק שְׁיִגִיעַ וְיָבֵא מִמֶּנּוּ אֵיזָה יִתְרוֹן, וְהֵינּוּ הַשְׁמָחָה הָאֲמִתִּית בִּה' א-לֵהוּי,
- הַבָּאָה אַחֵר הָעֶצֶב הָאֲמִתִּי לַעֲתִים מְזֻמָּנִים עַל עֲוֹנוֹתָיו בְּמֵר נִפְשׁוֹ וְלֵב
- נִשְׁבֵּר, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁבָּרָה רוּחַ הַטְּמָאָה וְסִטְרָא אַחֲרָא וּמִחְצָה שֶׁל
- בְּרָזֵל הַמִּפְסָקֶת בֵּינוֹ לְאֲבִיו שְׁבִשְׁמִים, כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר עַל פְּסוּק
- "רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבֵּר" וגו'. וְאֵזִי יִקְיָם בּוֹ רִישָׁה דְּקֶרָא: "תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן
- וְשִׁמְחָה" וגו', "הַשִּׁיבָה לִי שִׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ גְּדִיבָה" וגו'.
- וְזֶהוּ טַעַם הַפְּשׁוּט לְתַקְנוֹ הָאֶרֶץ ז"ל, לומר מְזֻמּוֹר זֶה אַחֵר תַּקְנוֹ חֲצוֹת
- קֶדֶם הַלְמוּד, כְּדִי לְלַמֵּד בְּשִׁמְחָה אֲמִתִּית בִּה' הַבָּאָה אַחֵר הָעֶצֶב,
- שִׁישׁ לְשִׁמְחָה זֶה יִתְרוֹן כִּיִּתְרוֹן הָאוֹר הַבָּא מִן הַחֹשֶׁךְ דְּזִקָּא, כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב
- בַּזֹּהַר עַל פְּסוּק "וְרָאִיתִי... שִׁישׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת כִּיִּתְרוֹן
- הָאוֹר" כו' עַיִן שָׁם, וְדִי לְמַבִּין. וּמִקֶּרָא מָלֵא דְבַר הַכָּתוּב: "תַּחַת אֲשֶׁר
- לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' א-לֵהֶיךָ בְּשִׁמְחָה" וגו', וְנוֹדַע לְכָל פֶּרוּשׁ הָאֶרֶץ ז"ל
- עַל פְּסוּק זֶה.
- וְהֵנָּה עֲצָה הַיְעוּצָה לְטַהֵר לְבוֹ מִכָּל עֶצֶב וְנִדְנוּד דְּאָגָה מִמְּלִי דְעֵלְמָא,
- וְאֶפְלוּ בְּנֵי חַיִּי וּמִזְנוֹנֵי, מְדַעַת זֹאת לְכָל מֵאֵמֶר רַז"ל: "כְּשֶׁם שֶׁמְבָרַךְ
- עַל הַטּוֹבָה" כו', וּפִרְשׁוּ בְּגִמְרָא, לְקַבּוּלִי בְּשִׁמְחָה, כִּמּוֹ שֶׁמִּחַת הַטּוֹבָה
- הַנִּגְלִית וְנִרְאִית. כִּי גַם זֶה לְטּוֹבָה, רַק שְׁאִינָה נִגְלִית וְנִרְאִית לְעֵינֵי בִּשְׂרָה,
- כִּי הִיא מַעֲלָמָא דְּאֵתְכִסְיָא שְׁלִמְעֵלָה מַעֲלָמָא דְּאֵתְגִלְיָא, שֶׁהוּא וי"ו

- ה"א משם הוי"ה ברוך הוא, ועלמא דאתכסא הוא יו"ד ה"א. וזהו
- שפאמר: "אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה" וגו'.
- ולכן אמרו רז"ל כי השמחים ביסורים, עליהם הכתוב אומר: "ואוהביו
- כצאת השמש בגבורתו", כי השמחה היא מאהבתו קרבת ה' יותר
- מכל חיי העולם הזה, כדכתיב: "כי טוב חסדך מחיים" וגו'. וקרבת ה'
- היא ביותר שאת ומעלה לאין קץ בעלמא דאתכסא, כי שם חביון עזו
- ויושב בסתר עליון. ועל כן זוכה לצאת השמש בגבורתו לעתיד לבא,
- שהיא יציאת חמה מנרתקה שהיא מכסה בו בעולם הזה, ולעתיד
- תתגלה מכסויה. דהינו שאז יתגלה עלמא דאתכסא ויזרח ויאיר בגליו
- רב ועצום לכל החוסים בו בעולם הזה ומסתופפים בצלו, צל החכמה,
- שהוא בחינת צל ולא אורה וטובה נראית, ודי למבין.
- אך העצבות ממלי דשמיא, צריך לשית עצות בנפשו לפטר ממנה.
- אין צריך לומר בשעת עבודה, שצריך לעבד ה' בשמחה ובטוב לבב.
- אלא אפלו מי שהוא בעל עסקים ודרך ארץ, אם נופל לו עצב ודאגה
- ממלי דשמיא בשעת עסקיו, בידוע שהוא תחבולת היצר כדי להפילו
- אחר כך בתאוות חס ושלום, כנודע. שאם לא כן, מאין באה לו עצבות
- אמתית מחמת אהבת ה' או יראתו באמצע עסקיו?
- והנה, בין שנפלה לו העצבות בשעת עבודה בתלמוד תורה או
- בתפלה, ובין שנפלה לו שלא בשעת עבודה, זאת ישים אל לבו, כי אין
- הזמן גרמא כעת לעצבות אמתית, אפלו לדאגת עונות חמורים חס
- ושלום. רק לזאת צריך קביעות עתים ושעת הכשר ביישוב הדעת,
- להתבונן בגדלת ה' אשר חטא לו, כדי שעל ידי זה יהיה לבו נשבר
- באמת במרירות אמתית; וכמבואר עת זו במקום אחר. ושם נתבאר
- גם כן, כי מיד אחר שנשבר לבו בעתים קבועים ההם, אזי יסיר העצב
- מלבו לגמרי, ויאמין אמונה שלמה כי ה' העביר חטאתו ורב לסלח. וזו
- היא השמחה האמתית בה' הבאה אחר העצב כנזכר לעיל.